

**UNIVERSITATEA BABEȘ- BOLYAI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI GESTIUNEA
AFACERILOR**

LIGIA COVACI-ROMAN

TEZĂ DE DOCTORAT

**CONTRIBUȚII PRIVIND
ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI
ACCESĂRII ȘI UTILIZĂRII FONDURILOR
STRUCTURALE**

-rezumat-

**Conducător științific
Prof.univ.dr. RĂZVAN NISTOR**

Cluj- Napoca

2016

CUPRINS

INTRODUCERE

CAP. I. DEFINIREA MANAGEMENTULUI PROIECTELOR

- 1.1. DEFINIȚII PROIECT
- 1.2. CARACTERISTICILE PROIECTELOR
- 1.3. TIPOLOGIA PROIECTELOR
- 1.4. ETAPELE UNUI PROIECT
- 1.5. MANAGEMENTUL PROIECTELOR- CONCEPT
- 1.6. MANAGEMENTUL PROIECTELOR- ABORDĂRI
- 1.7. PROIECT VS. PROGRAM

CAP. II. DEFINIȚIA FONDURILOR STRUCTURALE

- 2.1. FONDURI PREADERARE
- 2.2. FONDURILE STRUCTURALE- DEFINIȚIE GENERALĂ
 - 2.2.1. POLITICA DE COEZIUNE
 - 2.2.2. OBIECTIVE PRIORITARE ALE FONDURILOR STRUCTURALE
 - 2.2.3. TIPURI DE FONDURI STRUCTURALE
 - 2.2.4. BUGETUL UNIUNII EUROPENE
- 2.3. FONDURI SEE ȘI NORVEGIENE
- 2.4. FONDURILE ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE
- 2.5. FONDURI PENTRU EDUCAȚIE ȘI CERCETARE
 - 2.5.1. PROGRAMUL ORIZONT 2020
 - 2.5.2. PROGRAMUL ERASMUS PLUS
- 2.6. FINANȚĂRI CORPORATE

CAP. III. POLITICI COMUNITARE RELEVANTE PENTRU IMPLEMENTAREA FONDURILOR STRUCTURALE

- 3.1. POLITICA REGIONALĂ

3.1.1. CLASIFICAREA REGIUNILOR CONFORM NOMENCLATORULUI UNITĂȚILOR STATISTICE TERITORIALE AL EUROSTAT (NUTS) LA NIVEL EUROPEAN

3.2. STRATEGIA EUROPA 2020

3.3. PLANUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ

3.4. CADRUL NAȚIONAL DE REFERINȚĂ (CSNR)

3.5. PROGRAME OPERAȚIONALE 2014- 2020

CAP. IV. ANALIZA REGIUNII DE NORD- VEST (TRANSILVANIA NORD)

4.1. ISTORICUL REGIUNII DE NORD- VEST

4.2. ANALIZA SWOT A REGIUNII DE NORD- VEST

4.3. PREZENTAREA AGENȚIEI NAȚIONALE DE DEZVOLTARE NORD-VEST (ADR NORD-VEST)

4.4. CAMERA DE COMERT ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI (CCIR)

CAP. V. IMPLEMENTAREA PROGRAMELOR OPERAȚIONALE ÎN REGIUNEA DE NORD-VEST

5.1. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL „CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE” (POSCCE)

5.1.1. PREZENTAREA PROGRAMULUI OPERAȚIONAL SECTORIAL „CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE”

5.1.2. STADIUL IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL SECTORIAL „CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE” ÎN REGIUNEA DE NORD- VEST

5.2. PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL 2007- 2013 (POR)

5.2.1. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL

5.3. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL „DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE” (POS DRU)

5.3.1. IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI OPERAȚIONAL SECTORIAL „DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE” ÎN REGIUNEA DE NORD- VEST

5.4. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL MEDIU (POS MEDIU)

5.4.1. IMPLEMENTAREA POS MEDIU LA NIVELUL REGIUNII DE NORD- VEST

5.5. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL TRANSPORT (POS Transport)

5.6. PROGRAMUL OPERAȚIONAL „DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE” (PODCA)

5.7. PROGRAMUL OPERAȚIONAL ASISTENȚĂ TEHNICĂ (POAT)

CAP. VI. ANALIZA UNUI PROIECT DE SUCCES „CLAUDIOPOLIS”

6.1. PREZENTAREA APELULUI

6.2. PROCESUL DE DEPUNERE ȘI SELECȚIA PROIECTULUI

6.3. CONTRACTARE, ACTE ADIȚIONALE ȘI NOTIFICĂRI

6.4. ACORD DE PARTENERIAT

6.5. BENEFICIAR ȘI GRUP-ȚINTĂ

6.6. OBIECTIVELE PROIECTULUI

6.6.1. OBIECTIVUL GENERAL ALE PROIECTULUI

6.6.2. OBIECTIVE SPECIFICE ALE PROIECTULUI

6.6.3. OBIECTIVE ORIZONTALE ALE PROIECTULUI

6.7. ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI

6.8. IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

6.8.1. MOTIVAȚIA NECESITĂȚII IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

6.8.2. METODOLOGIA DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI

6.9. PACHETUL DE FINANȚARE AL PROIECTULUI

6.10. PREFINANȚARE ȘI RAMBURSĂRI

6.11. INDICATORI AI PROIECTULUI

6.12. SUSTENABILITATEA PROIECTULUI

6.13. ACTIVITĂȚI IMPLEMENTATE ȘI REZULTATELE OBTINUTE LA FINALIZAREA PROIECTULUI

6.14. EXPERIENȚA BENEFICIARULUI ÎN ABSORBȚIA FONDURILOR EUROPENE

6.15. INTERVIU CU MANAGERUL DE PROIECT

CAP. VII CONCLUZII ȘI PROPUNERI

BIBLIOGRAFIE

CUVINTE CHEIE

Managementul proiectelor, proiect, fonduri structurale, fonduri, programe operaționale, implementare, Regiunea de Nord-Vest, proiect de succes

REZUMAT TEZA DE DOCTORAT

Teza de doctorat *CONTRIBUȚII PRIVIND ÎMBUNĂȚĂȚIREA MANAGEMENTULUI ACCESĂRII ȘI UTILIZĂRII FONDURILOR STRUCTURALE* are ca obiectiv general îmbunătățirea managementului accesării și utilizării fondurilor structurale europene în perioada 2014-2020, precum și o analiză a perioadei de programare 2007- 2013, demersul științific încadrându-se în sfera domeniului management.

Teza de doctorat își propune să evidențieze factorii care influențează eficiența accesării și utilizării fondurilor structurale europene în vederea cunoașterii mai detaliate a procedurii de accesare a fondurilor europene nerambursabile (fondurilor structurale) de către potențialii doritori, prin exemplificarea unui proiect implementat cu succes. Obiectivul secundar al acestei teze este evaluarea stadiului cunoașterii privind politicile comunitare relevante implementării fondurilor europene precum și instrumentele implementării acestora, evaluarea instituțiilor implicate în procesul de implementare a fondurilor europene, descrierea analitică a stadiului actual de accesare, implementare și finalizare a proiectelor, cuantificarea influenței factorilor social-economici asupra managementului fondurilor europene și crearea de instrumente care permit creșterea gradului de accesare a fondurilor structurale, având ca finalitate implementarea cu succes a programelor finanțate din aceste fonduri.

Titlul tezei de doctorat explică acest lucru: îmbunătățirea managementului accesării și utilizării acestor fonduri la toți deținătorii de interese în vederea creșterii gradului de accesare și implementare cu succes a acestora.

Teza de doctorat și-a propus:

- identificarea și analiza barierelor care duc la reducerea gradului de accesare a fondurilor structurale europene;
- prezentarea detaliată a ceea ce înseamnă fonduri structurale și programe operaționale accesate în perioada 2007- 2013 și 2014- 2020, analizând impactul implementării acestora;

- detalierea gradului de accesare și implementare a fondurilor structurale în domeniul dezvoltării regionale la nivelul Regiunii de Nord- Vest;
- analiza efectelor pozitive și negative a unui exemplu de bune practice, implementat în Regiunea de Nord- Vest.

Pentru a contura o imagine asupra stadiului actual de accesare și implementare a fondurilor europene de către beneficiarii de interes, s-au folosit rezultatele analizei statisticilor de pe platformele SMIS și INS. Astfel, obiectivele cercetării utilizate demonstrează că accesarea fondurilor europene, care are ca rezultat implementarea acestor fonduri, contribuie la dezvoltarea regională a țării. Argumentele care susțin oportunitatea *practică* țin de calitatea de Stat Membru pe care o deține România în Uniunea Europeană, nivelul de dezvoltare mai scăzut față de cel european, dar și diferențiat în profil regional, precum și de importanța acestor fonduri. În calitate de Stat Membru (SM), România trebuie nu numai să-și crească eforturile pentru atragerea mai multor fonduri europene, dar și să-și dezvolte capacitatea de absorbție a acestora, astfel încât să se realizeze o corelație puternică între disponibilitatea fondurilor și nevoile de investiții publice.

Obiectivele specifice ale cercetării sunt:

- Prezentarea conceptelor de bază ale managementului proiectelor, tipologia, caracteristicile, etapele proiectului, precum și abordările managementului proiectelor;
- Prezentarea conceptelor teoretice de bază în domeniul fondurilor structurale, utilizând diferite noțiuni teoretice și abordări existente în literatura de specialitate pentru a realiza un cadru teoretic complex și complet, precum și conturarea impactului politicii de coeziune la nivel european;
- Identificarea politicilor comunitare care conduce la aplicarea politicii regionale prin programele naționale de dezvoltare și în subsidiar prin programe operaționale;
- Identificarea domeniilor de intervenție majore a fondurilor structurale din cadrul programelor operaționale și anume Politica de dezvoltare regională;
- Implementarea fondurilor structurale în România, care se realizează printr-un Program Național de Dezvoltare Rurală - program prin care se acorda fonduri nerambursabile de la Uniunea Europeana și Guvernul României pentru dezvoltarea economico- socială a spațiului rural din România;

- Realizarea unui studiu empiric privind impactul fondurilor europene acordate de Uniunea Europeană asupra dezvoltării regiunii Nord–Vest, care include: prezentarea regiunii de dezvoltare Nord- Vest, profilul economic al acesteia, analiza SWOT (a punctelor forte și a celor slabe în accesarea și utilizarea fondurilor europene în regiune), implementarea programelor operaționale la nivelul regiunii Nord- Vest, analiza implementării unui proiect de succes în Regiunea de dezvoltare Nord- Vest.

Teza este structurată pe șapte capitole acoperind problematica de cercetat din punct de vedere teoretic, metodologic și practic. Prezentăm în continuare structura tezei pe capitole.

Capitolul I, intitulat „*Definirea Managementului Proiectelor*” include noțiuni și abordări în literatura de specialitate, cât și în structura organizațională respectiv în societate. Este abordat conceptul de proiect, precum și caracteristicile și tipologia acestuia, iar în finalul capitolului se conturează legătura dintre proiect și program, identificându-se diferențele și similitudinile dintre aceste două concepte.

Capitolul II, intitulat „*Definiția Fondurilor Structurale*”, include prezentarea detaliată a abordărilor existente în literatura de specialitate privind fondurile de pre-aderare, fondurile structurale, precum și alte fonduri adiacente celor europene. În acest capitol se analizează importanța politicii de coeziune în Uniunea Europeană, rolul acesteia în bugetul Uniunii Europene, precum și impactul acesteia. Mai mult se arată în acest capitol că, pe lângă fondurile europene, există și alte fonduri, ca de exemplu fondurile SEE și norvegiene, care ajută atât statele membre ale Uniunii Europene să prospere în economia lor, cât și câteva state din afara Uniunii Europene.

Capitolul III, intitulat „*Politici comunitare relevante pentru implementarea fondurilor structurale*”, analizează modul de absorbție și implementare a finanțărilor primite de la Uniunea Europeană. Aceste finanțări se obțin în cadrul unor proiecte, care se încadrează în anumite programe operaționale stabilite de către Uniunea Europeană și de către Planul Național de Dezvoltare Rurală adoptat de România pentru perioada 2007- 2013 respectiv perioada 2014- 2020.

Capitolul IV este intitulat „*Analiza Regiunii de Nord- Vest (Transilvania Nord)*”. Am ales regiunea de dezvoltare Nord–Vest pentru realizarea acestui studiu datorită atractivității sale economice și a potențialului de dezvoltare, a resurselor financiare și umane. Prin acest capitol sunt analizate avantajele și dezavantajele acestei regiuni de dezvoltare, precum și impactul și rolul Agenției de Nord- Vest și Camerei de Comerț și Industrie în această regiune, punctele forte (numărul mare de firme cu capital străin, numărul mare de întreprinderi mici și mijlocii, etc.), punctele slabe (lipsa industriilor de înaltă tehnologie, lipsa infrastructurii de afaceri în multe zone din regiune, etc.), oportunitățile (existența facilităților în zonele defavorizate, înființarea unor parcuri industriale, etc.) și amenințările (existența unor zone slab dezvoltate în cadrul regiunii, etc.) la nivelul Regiunii de Nord- Vest. Această regiune este superioară altor regiuni de dezvoltare din România datorită ratei scăzute a șomajului, a investițiilor străine, care duce la dezvoltarea economică și creșterea locurilor de muncă.

Capitolul V intitulat „*Implementarea Programelor Operaționale în Regiunea de Nord- Vest*” analizează impactul și implementarea programelor operaționale din perioada de programare 2007- 2013 la nivelul Regiunii de dezvoltare Nord- Vest, având în vedere gradul de contractare, implementare și finalizare a proiectelor finanțate din bugetul programelor operaționale. În urma analizei implementării programelor operaționale, Regiunea de Nord- Vest a evoluat din punct de vedere al nivelului de trai și economico-financiar, fiind una dintre regiunile care a contractat cele mai multe proiecte europene.

Capitolul VI intitulat „*Analiza unui proiect de succes – Claudiopolis*”, analizează un exemplu de bune practice, implementat în Regiunea de dezvoltare Nord- Vest, în județul Cluj, localitatea Cluj- Napoca, astfel dorindu-se a se identifica principalele probleme în accesarea și implementarea proiectelor finanțate din bugetul Uniunii Europene, finanțat prin POSDRU, axa prioritară 2 “Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”, domeniul de intervenție 2.1 “Tranziția de la școală la viața activă”, cod proiect POSDRU/161/2.1/G/142320. Proiectul Claudiopolis a fost implementat pe o durată de 18 luni, beneficiarul fiind Universitatea Babeș Bolyai, a avut ca și parteneri Colegiul Național ”George Coșbuc” din Cluj- Napoca și Asociația Inceptus România; grupul țintă a fost ales din cadrul Colegiului Național ”George Coșbuc” din

Cluj- Napoca (40 de elevi) și din cadrul a trei facultăți ale beneficiarului (450 de studenți); obiectul principal al acestui proiect a fost creșterea nivelului de ocupabilitate al elevilor și studenților în domeniul de pregătire, prin implementarea unor instrumente inovative de practică și simulare antreprenorială în managementul carierei.

Capitolul VII, intitulat „*Concluzii și contribuții personale*”, prezintă concluziile finale privind cercetarea teoretică și experimentală, recomandările și contribuțiile proprii, limitele cercetării, precum și direcțiile viitoare ale cercetării noastre.

În concluzie, considerăm că domeniul fondurilor structurale este încă un domeniu nou în România, în plină dezvoltare, acest domeniu trebuie îmbunătățit prin optimizarea managementului proiectelor, mai ales prin implicarea managerilor de proiect în procesul de conștientizare a importanței și impactului proiectelor asupra societății, astfel rezultând implementarea cu succes a proiectelor și implicit ridicarea nivelului de trai al regiunii de implementare, și prin corelarea proiectelor în curs de implementare cu proiectele implementate și finalizate cu succes, astfel rezultând integrarea proiectelor în strategia de dezvoltare a organizațiilor.